

บทที่ ๕

วิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์เดี่ยวเปียโนเพลงกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และวิเคราะห์ในบริบทต่าง ๆ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑. บริบทที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวกราวใน

๒. วิเคราะห์รูปแบบการบรรเลง

๑. บริบทความเป็นมาของเดี่ยวเปียโนเพลงกราวในสามชั้น

การศึกษาบริบทความเป็นมาของเดี่ยวเปียโนเพลงกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวดังกล่าวโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ ส่วน โดยแต่ละ ส่วนสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

เพลงเดี่ยว

เพลงเดี่ยวเป็นศิลปะชั้นสูงของคนตรีไทยที่มีความละเอียดอ่อนเป็นเพลงที่แต่งขึ้นอย่างไพเราะ หรือวิจิตรพิสดาร มีกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวมีลักษณะสำคัญคือ ในส่วนของผู้บรรเลงต้องมีความแม่นยำในกลวิธีที่ผู้ประพันธ์ ประดิษฐ์และถ่ายทอดเอาไว้อย่างครบถ้วน และต้องบรรเลงให้ได้ดีไม่มีบกพร่อง เพลงเดี่ยวแต่ละเพลงจะมี ทางหรือการดำเนินทำนองมากมายหลายลักษณะ ซึ่งแต่ละทางก็มีความไพเราะที่แตกต่างกันตามแนวคิด และความนิยมของผู้แต่ง มีการดำเนินทำนองที่พิเศษแตกต่างกันเช่น ไพเราะอ่อนหวาน โดดโผนและรูก เร้าอย่างน่าสนใจ การบรรเลงเพลงเดี่ยวมีจุดประสงค์สำคัญคือ เพื่อแสดงสติปัญญาของผู้ที่คิดประดิษฐ์ วิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวนั้น เพื่อแสดงความแม่นยำของผู้บรรเลงและแสดงฝีมือและมีศพรายของผู้บรรเลง

เพลงกราวใน

เพลงกราวในจัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ใช้ประกอบกิริยาการเดินทางของตัวละครฝ่ายยักษ์มีลักษณะท่วงทำนองสง่างามอีกเหิม นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเพลงกราวในว่าเพลงนี้เปรียบเสมือนเป็นการเชิญเทพฝ่ายอสูรเช่นท้าวกุเวรเป็นต้น และในทางเดียวกันนั้นถือว่าเป็นเหมือนอาวุธสำคัญ ดังนั้นผู้ที่ศึกษารำเรียนเพลงเดี่ยวกราวในนี้ จะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการบวชเรียนหรือมีวิธานญาณพอสมควร

นอกจากนี้เพลงกราวในเป็นเพลงที่มีความพิเศษในท่วงทำนอง มีความวิจิตรพิสดาร และในความพิเศษนี้ทำให้คีตกวีทางดนตรีไทยนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวในเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ มากมายจนครบทุกประเภท นอกจากนี้ในลักษณะของเพลงกราวในทางเดี่ยว ยังเป็นเพลงชั้นสูงในบรรดาเพลงเดี่ยวที่ถือว่าเป็นเพลงที่ยาวที่สุด และยากที่สุดเพราะต้องใช้สมรรถภาพและกลวิธีในการบรรเลงสูงส่ง เพราะในเพลงเดี่ยวเพลงนี้มีทั้งทางหวาน ทางเก็บ ผู้บรรเลงต้องอาศัยสติปัญญาและความสามารถในการบรรเลงอย่างสูง

ปี่ใน

ปี่ในเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าแบบมีลิ้น เข้าใจว่าที่เรียกว่าปี่น่าจะเรียกตามเสียงที่ได้ยิน มีลักษณะรูปร่างเป็นเอกลักษณ์คือมีลักษณะทรงกระบอกตรงกลางป่องออก และบานหัวบานท้าย มีการเปิดปิดนิ้วเปลี่ยนเสียงและวิธีการเป่าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นครั้งแรกเมื่อใดและใครเป็นคนสร้าง มีแต่เพียงข้อสันนิษฐานต่าง ๆ เท่านั้น บ้างก็ว่าปี่ในมีพัฒนาการมาจากเรไร ซึ่งเป็นเครื่องเป่าแบบโบราณมีเสียงเดียว ทำจากไม้ซาง ๒ อัน เสียบเข้ากับลูกน้ำเต้า เพราะลักษณะของปี่ในที่ป่องตรงกลางอาจเป็นการรักษาลักษณะรูปแบบของลูกน้ำเต้า บ้างก็ว่าพัฒนามาจากการเป่าใบไม้และกอข้าวซึ่งยังปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อความต้องการในการใช้งานมีมากขึ้น การพัฒนาให้ตัวปี่มีความคงทนถาวรก็ตามมา จึงได้ใช้ไม้รวกมาทำเป็นตัวปี่แล้วใช้ไม้้อเหลาให้บางปลายข้างหนึ่งประกบกัน ๒ อัน อีกด้านหนึ่งใช้ด้ายพันเพื่อให้เสียบเข้ากับตัวปี่ได้แน่นกระชับ ต่อมาก็เปลี่ยนมาใช้ไม้แก่น เช่น ไม้พยุง ชิงชัน มาทำเป็นเลาปี่ แต่ยังใช้ไม้้อทำลิ้นอยู่ จนได้พัฒนามาใช้ใบตาลแทนเพราะเป็นของที่หาได้ง่ายกว่า แต่อย่างไรก็ตามเหลานี้ก็ยังเป็น

เพียงข้อสันนิษฐานถึงความน่าจะเป็นเท่านั้น ยังไม่มีอะไรที่เด่นชัดนัก เช่นเรื่องของการเจาะรูของปี
ในที่ยังเป็นปริศนาให้ขบคิดอยู่ต่อไป

ทางเดี่ยวปีในเพลงกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์

การวิเคราะห์เพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ได้ข้อมูลว่า ทาง
เดี่ยวทางนี้ครูจำเนียรได้ประพันธ์ขึ้นใหม่โดยอาศัยโครงเพลงเดิมซึ่งท่านได้ต่อมาจากครูเล็ก มีป้อม
โดยครูจำเนียรได้ดัดแปลงให้เพลงมีลักษณะโศค โสนมีการสอดแทรกกลวิธีพิเศษต่าง ๆ เช่น การ
หวนลม การโหมลม การใช้นิ้วควง และการดำเนินทำนองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของครูจำเนียร
ลงไปในการเล่นดังกล่าว หลังจากนั้นครูจำเนียร ได้ต่อเพลงกราวในทางนี้ให้กับ อาจารย์ไพฑูร
อุณหะกะ หลังจากนั้นอาจารย์ไพฑูร อุณหะกะได้สืบทอดทางเดี่ยวปีในเพลงกราวในสามชั้นเพลง
นี้ให้กับลูกศิษย์ตามรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. ร้อยเอกสมนึก แสงอรุณ

๒. นายทวีศักดิ์ พวงพิกุล

๓. นายโสภณ เฉลนกรรจ์

๔. นายอรรถสิทธิ์ มากเจริญ

๕. นายชัชวาล สนิทสันเทียะ

ประวัติครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์

ครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์เกิดที่ ต.บางกระทีก อ.สามพราน จ.นครปฐม ปัจจุบันอายุ ๗๓ ปี
เป็นบุตรนายนาค กับนางเปลี่ยน ศรีไทยพันธุ์ ครูจำเนียรเป็นลูกชานาช่วยพ่อแม่ทำนามาตั้งแต่เด็ก
ครูจำเนียรเข้าสมัครฝึกหัดดนตรีกับสำนักดนตรีใกล้บ้านตั้งแต่อายุ ๕ ปี หัดอยู่ไม่นานก็สามารถออก
งานได้ ต่อมาได้มีโอกาสไปอยู่กับครูหรั่งที่ปากน้ำภาษีเจริญ ทำให้ได้ประสบการณ์ในการเป่าปี
และร้องเพลงมากขึ้น เมื่ออายุ ๓๓ ปี ก็ได้เข้าไปเป็นนักดนตรีสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งอยู่มา
จนเกษียณอายุราชการ

ครูจำเนียรเป็นคนที่มีความสามารถทางดนตรีรอบด้าน ความสามารถดังกล่าวนี้ล้วนได้มาจากครูท่านต่าง ๆ เช่น ครูจันทร์(ไม่ทราบนามสกุล) ครูโชติ ตรียประณีต ครูเทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล แต่อีกส่วนหนึ่งได้มาจากการช่างสังเกตและความมีปฏิภาณของครูจำเนียรเอง

ในด้านความเป็นนักดนตรีครูจำเนียรสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกเครื่องมือ แต่ที่ชำนาญที่สุดคือ ปี่และขลุ่ย เคยเดินทางไปเผยแพร่ดนตรีไทยยังต่างประเทศหลายครั้งด้วยกัน นอกจากนี้ครูจำเนียรยังมีความสามารถในการขับร้องเพลงไทยได้อย่างดี ได้อาศัยความสามารถด้านนี้ไปแสดงลิเกออกอากาศทางสถานีวิทยุอยู่เป็นประจำ

ในด้านการแต่งเพลง นายจำเนียรเป็นนักแต่งเพลงไทยที่แต่งเพลงไว้มากมายหลายสิบเพลง โดยแต่งไว้ทั้งทางเครื่อง ทางร้อง เนือร้อง และทางเดี่ยว ผลงานของครูจำเนียรหลายต่อหลายเพลงเป็นที่นิยมของนักดนตรีทั่วไปเรื่อยมา

๒. วิเคราะห์รูปแบบการบรรเลง

สังคีตลักษณ์(form)

จากการวิเคราะห์สังคีตลักษณ์ในเดี่ยวปี่ในเพลงกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ พบว่ามีจำนวนลูกโยนทั้งหมด ๖ โยน โดยสามารถเขียนโครงสร้างได้เป็น ก ข ๑ ง จ ฉ ช ญ

๑. ลูกโยนที่ ๑ เป็นเสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทน	ก
๒. ลูกโยนที่ ๒ เป็นเสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทน	ข
๓. เนื้อทำนองหลักเพลงกราวใน		ใช้สัญลักษณ์แทน	๑
๔. ลูกโยนที่ ๓ เป็นเสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทน	ง
๕. ลูกโยนที่ ๔ เป็นเสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทน	จ
๖. ลูกโยนที่ ๕ เป็นเสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทน	ฉ
๗. ลูกโยนที่ ๖ เป็นเสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทน	ช
๘. ทำนองปิดท้ายเป็นเสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทน	ญ

จังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์จังหวะในทำนองเดี่ยวเปียโนเพลงกราวในสามชั้นพบว่าในทำนองเดี่ยวมีความแตกต่างจากทำนองหลัก กล่าวคือทำนองหลักนั้นใช้หน้าทับกราวในในการประกอบการบรรเลง ในขณะที่ในทำนองเดี่ยวนั้น ดีหน้าทับเพลงกราวนอก ซึ่งจากผลการวิเคราะห์พบว่า กระสวนจังหวะของหน้าทับเพลงกราวนอก มีความกระชับเหมาะสมกับการประกอบการเดี่ยวมากกว่าหน้าทับกราวใน ดังนั้นการใช้หน้าทับกราวนอกมาตีประกอบการเดี่ยวกราวในจึงเหมาะสมกับเพลงที่มีท่วงทำนองกระชับรวดเร็ว นอกจากนี้การวิเคราะห์จังหวะยังพบว่าเพลงกราวในนั้นมีลักษณะการตที่เรียกว่าจังหวะฉิ่งพิเศษ โดยการบรรเลงเสียงฉิ่งเพียงอย่างเดียวตลอดทั้งเพลง

การใช้กลวิธีพิเศษและการดำเนินทำนอง

จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองในทางเดี่ยวเปียโนเพลงกราวในสามชั้นทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์พบว่ามิลักษณะเด่นอยู่ที่การใช้ลมที่เป็นแบบเฉพาะของสายนี้คือ การใช้ลมในระดับเสียงแหลมโดยเริ่มตั้งแต่เสียง ร มี ฟ ซ ล ท ค ร์ ทั้ง ๘ เสียงนี้มีวิธีการผลิตเสียงขึ้นโดยการใช้ลมดันให้เกิดเป็นเสียงดังกล่าวขึ้นซึ่งได้ผลตามมาก็คือเกิดน้ำเสียงที่กว้างกังวาน

ครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ได้สอดแทรกท่วงทำนองแบบทางหวานในระดับเสียงแหลมไว้ในโยนที่ ๑,๒,๔,๖ ซึ่งในส่วนต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าครูจำเนียรจะประดิษฐ์ทำนองให้มีความหวานซึ่งคล้ายกับการเอื้อนในทำนองร้อง และเน้นการดำเนินทำนองในเสียงแหลมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ในการเป่าปี่ของครูจำเนียรลักษณะดังกล่าวพบได้ชัดเจนในกลุ่มลูกโยนที่หนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูจำเนียรจะประดิษฐ์ทำนองให้มีความหวานซึ่ง คล้ายกับการเอื้อนในทำนองร้อง และเน้นการดำเนินทำนองในเสียงแหลมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ในการเป่าปี่ของครูจำเนียร

การเป่าปี่ในสายครูจำเนียรนั้นมีลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งคือการใช้นิ้วควงเพื่อให้ท่วงทำนองเกิดความหลากหลายเกิดเป็นมิติของเสียงในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้การใช้นิ้วควงในการผลิตเสียงนั้นเป็นเรื่องค่อนข้างยาก

ลักษณะการดำเนินทำนองแบบพิเศษในลักษณะกระโดดก็เป็นจุดเด่นที่พบในเพลงเดี่ยวกราวในทางนี้อีกเช่นกัน โดยจะพบจากการขึ้นประโยคของเพลงอยู่หลายต่อหลายเดี่ยวด้วยกันทั้งนี้

การดำเนินทำนองแบบดังกล่าวทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยลักษณะการดำเนินทำนองดังกล่าวจะใช้สอดแทรกในขณะที่ทำนองมีลักษณะเรียบง่ายเรื่อยมา เมื่อใส่ทำนองแบบกระโดดดังกล่าวเข้าไปจะทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้เป็นอย่างมากทีเดียว

นอกจากนี้ยังพบการดำเนินทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์คือการดำเนินทำนองแบบหวานฉ่ำทางเสียงซึ่งการดำเนินทำนองในลักษณะดังกล่าวได้แทรกอยู่ในเพลงต่าง ๆ ในการประดิษฐ์ทางเพลงของครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ โดยการดำเนินทำนองดังกล่าวนี้มีแทรกอยู่ทั้งในนิ้วล่องซึ่งเป็นเพลงพื้นฐาน เพลงเดี่ยวเชิดนอกซึ่งเป็นเพลงเดี่ยวสำหรับฝึกหัดเรื่องลม เพลงเดี่ยวกราวในสามชั้น และเพลงเดี่ยวทยอยเดี่ยวซึ่งเป็นเพลงเดี่ยวขั้นสูงสุด

เอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ซึ่งมีในเพลงประเภทที่มีช่วงทำนองปล่อยจังหวะอีกอย่างหนึ่งคือการดำเนินทำนองในลักษณะหวานออດอ่อนซึ่งการดำเนินทำนองในลักษณะนี้สามารถพบได้ในผลงานการประพันธ์เพลงที่มีลักษณะปล่อยจังหวะของครูจำเนียรหลาย ๆ เพลง